

Μέθοδοι ανόρθωσης δασών (Δρ Θεανώ Σαμαρά, Δασολόγος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Μέθοδοι ανόρθωσης

Θεωρητικά υπάρχουν τόσοι μέθοδοι ανόρθωσης όσος είναι και ο αριθμός των οικοσυστημάτων που τίθενται υπό ανόρθωση. Κάθε συστάδα όπως και κάθε οικοσύστημα αποτελεί κάτι το μοναδικό, επομένως δεν υπάρχει συγκεκριμένο μοντέλο ή κανόνες. Σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούν σε ένα οικοσύστημα όπως ο βαθμός υποβάθμισης του, ή τα εργαλεία που διαθέτουμε μας οδηγούν στην επιλογή της μεθόδου ανόρθωσης κάθε φορά. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η ανόρθωση είναι δυνατή όταν οι βλάβες που έχουν υποστεί τα οικοσυστήματα είναι αντιστρεπτές. Οι περισσότερες από τις βλάβες θεωρούνται αντιστρεπτές, πλην εκείνων που αφορούν το έδαφος. Για αυτό θεωρείτε η προστασία του εδάφους τόσο ζωτικής σημασίας.

Στις μέρες μας ο κύριος και πιο καταστροφικός παράγοντας υποβάθμισης των ελληνικών δασών είναι οι πυρκαγιές.

Εμφάνιση νεαρών ατόμων πεύκης, δύο μόλις μήνες μετά την πυρκαγιά.

Φυσική μέθοδος ανόρθωσης

Η φυσική μέθοδος στηρίζεται στην άρση των αιτιών οι οποίοι αυξάνουν την υποβάθμιση και αφήνουμε την φύση να λειτουργήσει μόνη της. Εμείς επεμβαίνουμε στο να οδηγήσουμε την φύση στον επιδιωκόμενο στόχο που έχουμε θέσει (καλλιέργεια) ή να επιταχύνουμε την ταχύτητα της αποκατάστασης (εισαγωγή κατάλληλων δασικών ειδών για συμπλήρωση των κενών της κομοστέγης). Σε αυτή τη περίπτωση έχουμε μια βαθμιαία βελτίωση της σύνθεσης και της πυκνότητας της κομοστέγης, η οποία επιδρά στην παραγωγικότητα και βελτιώνει τις φυσικές και χημικές ιδιότητες του εδάφους. Η βελτίωση είναι αργή στην αρχή, όμως καθώς περνάει ο χρόνος επιταχύνεται και να επιβραδύνει ξανά κοντά στο τελικό

οικοσύστημα, την ένωση κλίμαξ. Είναι απίστευτο πόσο γρήγορα μπορεί να αποκατασταθεί η πυκνότητα της βλάστησης, ο κύκλος των θρεπτικών στοιχείων και η εισροή και εκροή ενέργειας από το οικοσύστημα. Παράλληλα έχουμε σημαντική βελτίωση στην βιολογική δραστηριότητα του εδάφους και την επιτάχυνση της βιολογικής αποσύνθεσης της φυλλάδας που έχει σαν αποτέλεσμα την συνεχή βελτίωση των ιδιοτήτων του εδάφους.

Εντυπωσιακό το πλήθος των νεαρών πεύκων λίγους μήνες μετά το πέρασμα της πύρινης λαίλαπας

Ακόμα στο τελικό στάδιο της υποβάθμισης όπως συμβαίνει στα φρύγανα, μετά την απομάκρυνση της βόσκησης, το σταμάτημα των πυρκαγιών έχουμε μια ταχύτατη βελτίωση. Παράλληλα δένδρα σπερμοβλαστώνουν και τα πρώτα αρτίφυτρα εγκαθίστανται όπως τα αρτίφυτρα των δασικών ειδών *Pinus brutia*, *Cupressus sempervirens* και *Juniperus macrocarpus*.

Στην χώρα μας έχουμε πολλά παραδείγματα φυσικής ανόρθωσης οικοσυστημάτων

μετά την πλήρη απομάκρυνση ή μείωση της πίεσης που ασκούσε η βόσκηση. Τα πιο αξιοσημείωτα παραδείγματα είναι της Ροδόπης και της Γαύδου. Στην Ροδόπη μετά την απομάκρυνση της βόσκησης και με την βοήθεια της άγριας πανίδας η όλη περιοχή οδηγήθηκε σε ένα δρόμο προοδευτικής διαδοχής ακολουθώντας τα παρακάτω στάδια: βοσκοτόπια $\rightarrow$ *Pinus silvestris* $\rightarrow$ *Pinus silvestris* + *Picea excelsa* $\rightarrow$ *Picea excelsa* $\rightarrow$ *Picea excelsa* + *Fagus sp.* + *Abies sp.* Το τελευταίο στάδιο αποτελεί και την ένωση κλίμαξ για την περιοχή. Στο νησί της Γαύδου κοντά στην Κρήτη όπου η πίεση της βόσκησης ελαττώθηκε σημαντικά (βόσκουν περίπου 200 γίδια και λίγα πρόβατα κατά την διάρκεια του καλοκαιριού), όλο το νησί ακόμα και οι εγκαταλειμμένοι αγροί καλύφθηκαν από την αναγέννηση της *Pinus brutia* και του *Juniperus macrocarpum*. Είναι αλήθεια αξιοσημείωτο και ενθαρρυντικό ότι σε ακραίες οικολογικές συνθήκες όπως αυτές της Γαύδου όπου τα κατακρημνίσματα δεν ξεπερνούν τα 300mm το χρόνο και το έδαφος είναι πλήρως υποβαθμισμένο το δάσος έρχεται από μόνο του. Παρόμοια παραδείγματα φυσικής αποκατάστασης στην χώρα μας έχουμε σε όλες της ζώνες βλάστησης (Ιόνια νησιά. Ήπειρος, Πιέρια Βέρμιο κ.α).

[Συνεχίζεται]